

**BOD PÉTER
ORSZÁGOS
KÖNYVTÁRHASZNÁLATI VERSENY
SEGÉDLET AZ ISKOLAI FORDULÓHOZ**

2020/2021. tanév
I. korcsoport, 7-8. évfolyam
MEGOLDÓKULCS

Iskola:

Versenyző:

Kedves Könyvtárostánár Kolléga!

A forduló feladatlapja több helyen nyitottabb kérdéseket, alternatív válaszlehetőségeket is lehetővé tevő feladatokat tartalmaz, hiszen az iskolai fordulón van erre a legjobb lehetőség. A megoldókulcs igyekszik ezek értékelésében segítséget nyújtani, de a helyi állomány és a tanulók egyedi válaszai ismeretében Önnek kell döntenie az értékelés bizonyos pontjain.

Az iskolavezetőség ebben a tanévben különleges családi napot szeretne szervezni a tanév végére, az iskola tanulói és családjaik számára. A témaválasztásra a diákönkormányzat kreatív csoportját kérték fel, aminek te is tagja vagy. A csapatnak még élénken élt az emlékezetében a tavalyi könyvjelzőcsere-program, amikor egy dán iskolát sorsoltak ki párként nektek. Könyvjelző készítés közben, a könyvtári foglalkozáson sok-sok izgalmas dolgot tudtatok meg az országról, ami annyira elvarázsolt benneteket, hogy egyértelmű volt számotokra: **Dánia és a viking kultúra** témakörében szeretnétek szervezni ezt a rendezvényt.

A napon többféle programlehetőség lesz szerte az iskolában, így a könyvtárban is. Te természetesen a könyvtári szervezők közé jelentkezel.

A következőkben négy részfeladatot kapsz, ami segíti szervezői munkádat.

Munkád kezdetén tekintsd át az összes feladatot, mert az egyes feladatok szükségszerűen összefüggenek!

1.

Az a minimum, hogy egy könyvtárban szervezett programon van olvasószarok könyvajánlókkal. Segítség a munka tervezését és szervezését az alábbi szempontok végiggondolásával!

Gondold át, melyik könyvtártípusban milyen könyveket és hogyan találhatsz a vikingekről! Töltsd ki az alábbi táblázatot!

a) Könyvtártípus - Folytasd az oszlopot további könyvtártípusokkal!

b) Milyen könyvek? - Adj meg legalább két jellemzőt, ami a könyvek többségét jellemzi!

Például a következő szempontok mentén! Kiknek szóló? Milyen részletességű? Milyen típusú?

c) Hogyan lehet keresni benne viking témájú művet? - Milyen eszköz, módszer segítségével? Hol?

a) Könyvtártípus	b) Milyen könyvek?	c) Hogyan lehet keresni?
nemzeti	hungarikum / magyar nyelvű / szépirodalmi / ismeretterjesztő / szakkönyv / minden megjelent mű válogatatlanul (4-5.)	online katalógus / kulcsszavas keresés / témára keresés (12.)
iskolai könyvtár (1.)	ismerttérjesztő / magyar nyelvű / diákok számára érthető / tanulást segítő / kevésbé részletes / minőségileg válogatott (6-7.)	online katalógus / cédulakatalógus / cím szavaiban való keresés / szabadpolcos böngészés (13.)
köz(könyvtár) / települési / megyei / gyermek(2.)	ismerttérjesztő / szépirodalom / kölcsönözhető / friss / népszerűség szerint válogatott / minőség szerint válogatott (8-9.)	online katalógus / témára keresés / szabadpolcos böngészés (14.)
szak(könyvtár) / felsőoktatási könyvtár (3.)	szakkönyv / részletes / tudományos / felnőtteknek szóló / sok idegen nyelvű / tudományosság szerint válogatott (10-11.)	online katalógus / témára keresés / tárgyszavas keresés / Összetett keresés / cédulakatalógus / (15.)

d) A táblázat alapján válassz, hogy te melyikben keresnél az olvasószarokhoz! Indokold meg válaszod a beírt információkkal!

16. item: Bármelyik táblázatban szereplő típus választható.

17. item: Indoklás jellegű, érvelő szöveg, mely a szituációhoz kapcsolja a döntést.

18. item: Táblázatból származó, releváns szemponttal indokol.

Pl.1.: Az iskolai könyvtárat (16.) választanám, mert ott a családi napot látogatók számára (17.) érthető köteteket találhatok a szabadpolcon, és mindezt gyorsan. (18.)

Pl.2.: A nemzeti könyvtárban (16.) keresnék, mert az online katalógus segítségével minden szóba jöhető magyar nyelvű könyvet áttekinthetek, (18.) hogy aztán válogathassak, mit tudunk beszerezni az olvasószarokba. (17.)

e) Keress is egy témába vágó könyvet! Add meg a pontos azonosítás miatt az összes bibliográfiai adatát!

Mivel többen is gyűjtötök könyveket, előzetesen megállapodtatok egy hivatkozási sablonban, hogy a végén könnyű legyen egységesre szerkeszteni az olvasmányjegyzéket. Alkalmazd ezt! Figyelj az adatsorrendre és a központosításra is!

Szerző(k): Cím. Alcím. Hely, Kiadó, év. terjedelem

Szerző(k): (19.) Cím. Alcím. (20.) Hely, (21.) Kiadó, (22.) év. (23.) terjedelem (24.)

A pont a pontos adatért vagy a helyesen meg nem adott adatért is jár.

25. item: A megadott központosítást követi.

26. item: Releváns mű.

Pl.1: (a szerző item azért jár, mert helyesen nincs szerző)

(19.) A kora középkor és az iszlám. (20.) (Világtörténelmi enciklopédia 7.) Budapest, (21.) Kossuth, (22.) 2007, (23.) 119 p. (24.)

Pl.2.: Graham-Campbell, James (szerk.): (19.) A viking világ atlasza. (20.) Bp., (21.) Helikon - M. Kvklub, (22.) 1997. (23.) 240 p. (24.)

f) Hogyan nézett ki a találatot is adó keresőkérdésed? A kérdésre többféleképpen válaszolhatsz.

- Vagy ide másolod a katalógus eredménystatisztikáját, amiből látszik milyen keresőkérdést fogalmaztál meg, milyen eredménnyel,

1.	
2.	
3.	
4.	
5.	
6.	
7.	
8.	
9.	
10.	
11.	
12.	
13.	
14.	
15.	
16.	
17.	
18.	
19.	
20.	
21.	
22.	
23.	
24.	
25.	
26.	
27.	
28.	
29.	
30.	
31.	

- vagy leírod saját szavaiddal, hogy hogyan töltötted ki a keresőfelületet,
- vagy lerajzolod a keresőfelületet úgy, ahogyan kitöltötted.

Bármelyiket választod, derüljön ki, hogy milyen adatmezőbe, milyen keresőkifejezést írtál!

27. item: Releváns keresőkifejezések, releváns kapcsolatokkal.

28. item: Megadja a keresőkérdés elemeit.

29. item: Megadja melyik adatmezőben keresett.

Pl.1.a: Az iskolai könyvtár katalógusában két kulcsszót adtam meg ÉS kapcsolattal: középkor, enciklopédia.

Pl.1.b: Találatok száma: 2 Keresés szempontjai: Tárgyszó-ETO (1): középkor* Tárgyszó-ETO (2): enciklopédia*

Pl.2.a: A FSZEK katalógusában kulcsszóként megadtam, hogy viking és szűkítettem, hogy a központi könyvtár olvasótermében legyen.

Pl.2.b: (ZUTY "viking") and TITL "a viking világ atlasza" and ROOM "AO"

2.

A könyvhöz ajánló is kell. Az előválogatás során még nem tudjátok elolvasni a könyveket. Más tájékoztató forrásokat kell választani. Az alábbiak közül melyik miben, hogyan segíthet? És miben nem? Töltsd ki ezt a táblázatot is!

Ha van más forrásra is ötleted, akkor írd be! (Ezzel kiválthatsz egy eleve beírt forrást.) Vigyázz, az internetes keresőprogramok nem források, hanem keresőeszközök! Olyat ne írd be! *A kiváltott forrás itemeinél pontozandó.*

Az alábbi kifejezések közül bármelyikeket használhatod, de más szempontokat is bevethetsz! Természetesen egy kifejezés többet is jellemezhet!

szubjektív, objektív, függő, független, reklámcélú, bibliográfiai adat, vélemény, ismertető, ajánló, részlet, tartalomjegyzék

30-41 item: Más kifejezések is elfogadhatók. Az itemre akkor adható pont, ha oda nem illő kifejezések nem szerepelnek, és legalább 1 odaillő igen.

42. item: ha a felsorolt szavakból legalább 8-at használ

Forrás	a) Milyen információkat találhatsz?	b) Mennyire megbízhatóak az információk?
a könyv fülszövege	szubjektív / függő / reklámcélú / vélemény / ismertető / ajánló / részlet (32.)	(37.) függő / megkérdőjelezhető / a tartalmat illetően megbízható / a tartalom minőségét tekintve nem megbízható
a kiadó honlapja	függő / reklámcélú / vélemény / ismertető / ajánló / részlet / bibliográfiai adat (33.)	függő / megkérdőjelezhető / a tartalmat illetően megbízható / a tartalom minőségét tekintve nem megbízható (38.)
egy könyvtári katalógus	független / bibliográfiai adat / objektív / tartalomjegyzék / tartalmi feltárás / tárgyszó / lelőhely / szakember által előállított (34.)	megbízható / független / objektív / szakszerű (39.)
egy olvasóközösség portálja pl.: Moly	szubjektív / független / bibliográfiai adat / vélemény / ismertető / ajánló / részlet / értékelés / lájk (35.)	szubjektív / egyéni / független / nem maximálisan megbízható, de lehet jó iránymutató (40.)
egy könyvesbolti/ antikvárium webshop	reklámcélú / bibliográfiai adat / ismertető / részlet / tartalomjegyzék / ár (36.)	felületes / átvett / nem megbízható, mert nem alapos (41.)
könyvkritika	független / bibliográfiai adat / vélemény / elemzés / ismertető	alapos / megbízható

32.	
33.	
34.	
35.	
36.	
37.	
38.	
39.	
40.	

c) Az 1. feladatban kiválasztott könyvről írd egy 3 mondatos ajánlót, hogy a többieknek például szolgáljon ezek megírásához. Használd legalább két forrást a fentiek közül! Az ajánló megírásakor vedd figyelembe a programot, amihez kapcsolódik az ajánló és a célközönséget, akinek a kötetet ajánlod!

43. item: 2-4 mondat

44. item: A célközönségnek, az olvasósarok gyerek/szülő látogatóinak szól.

45. item: Utal a programra/témára, a Dánia és a viking kultúra családi napra.

46. item: Ajánló jellegű szöveg.

47. item: Nyelvhelyesség, fogalmazás, helyesírás.

Pl.: A kötet hasznos lehet azoknak az olvasni jól tudó, 12+-is diákoknak és érdeklődő felnőtteknek, akiket a dán középkori történelem érdekel. (44.) A kötet nemcsak Dániáról és nemcsak a vikingekről szól, így segíthet azt elhelyezni történelmi tudásunkban és szélesíti is látókörünket. (45.) Ez egy történelmi könyvsorozat része, melyet egy elismert kiadó adott ki, így megbízható ismeretekre tehet szert az egész család. (46.)

d) Adj tanácsokat is a többieknek! Melyik két forrás felhasználásával tudtad megírni? Válaszodhoz használd a fenti táblázatot! Indokold választásaid!

48-49. item: 1-1, a fenti táblázatban szereplő megismerést segítő forrás.

50-51. item: 1-1 a táblázatban megfogalmazott jellemző beépítése.

52. item: Érvelő, indokló megfogalmazás.

Mivel ez egy régen megjelent könyv a katalógust, antikváriumi webshopot tudtam használni. Érdeemes itt kezdeni ilyen esetben. A webshopon elérhető tartalomjegyzékből jól látszanak a főbb témakörök. A katalógusban lévő bibliográfiai adatok pedig abban segítettek, hogy észrevegyem, hogy ez egy történelmi sorozat része, ami fontos szempont az ajánláshoz.

41.	
42.	
43.	
44.	
45.	
46.	
47.	
48.	
49.	
50.	
51.	
52.	

3.

Egy viking tematikájú programból nem maradhatnak ki a harcosok sem! Kellhetnek dekorációként, színezőként, foglalkoztató feladatként... Itt egy mitikus korból való dán viking harcos és több kiegészítő rajza. Fegyverezd fel a lehető leghitelesebben!

- a) Tanulmányozd a táblázatban szereplő fogalmakat! Vajon mit jelentenek? Néhány jellemző szóval határozd meg!
- b) A 2. ábrán válaszd ki a fogalmakhoz tartozó számot, és írd be az első oszlopba!

Szám	Kiegészítő neve	Jelentése, jellemzői
4. (53.)	abroncsos sisak	fémlemezből készült középkori fejevédő (60.)
1. (54.)	Danebrog	dán zászló (61.)
3. (55.)	Fenrir/Fenris	óriás farkas a skandináv mitológiában (62.)
12. (56.)	Gungir/Gungnir	Odin isten dárdája (63.)
7. (57.)	Mjöltnir	Thor isten fegyvere kő/vaskalapács (64.)
8. (58.)	sax	rövid (30-60 cm) kard (65.)
15. (59.)	viking pajzs	nagy, kerek fapajzs (középen dudorral) (66.)

- c) Válassz a dán vikinghez illő zászlót és címerállatot is a rajzról! Add meg a sorszámokat!

1. (67.) 3. (68.)

- d) Színezd ki a választott címerállatot és zászlót a megfelelő módon! (Ha nem tudsz színezn, írd le ide, hogyan színeznéd!)

1. zászló színezése: piros alapon fehérén maradó kereszt

3. farkas/Fenrir színezése: szürke

69. item: Ha mindkettő megfelelő.

- e) Választásaidat, színválasztásod indokold! Indoklásaidat forrással is támaszd alá! De ezt mondanunk sem kell...

70. item: A forrás releváns.

71. item: A forma, központosítás bibliográfiai hivatkozáshoz illő.

72. item: A lehető legpontosabban jelöli meg az információ helyét. Pl. oldalszámozott forrásnál a pontos oldalszámot.

73. item: Mindkét választáshoz/színhez ad forrást.

Szerző(k): (74.) Cím. Alcím. (75.) Hely, Kiadó, (76.) év. (77.)

Az itemekre több forrás esetén csak akkor adható pont, ha minden forrásban megfelelő az adott elem.

Pl.: zászlóhoz: Schafnitzl, Lioba – Schurdel, Harry D.: (74.) Zászlók és lobogók. (75.) Bp., Tessloff és Babilon, (76.) 2008 (77.) 27. p.

Pl.: farkashoz: (74.) Mitológiai ábécé. (75.) 4. kiad., Budapest, Gondolat, (76.) 1985, (77.) 206. p.

- f) Az egyik kiegészítőt rajzold rá a viking harcos képére a megfelelő helyre!

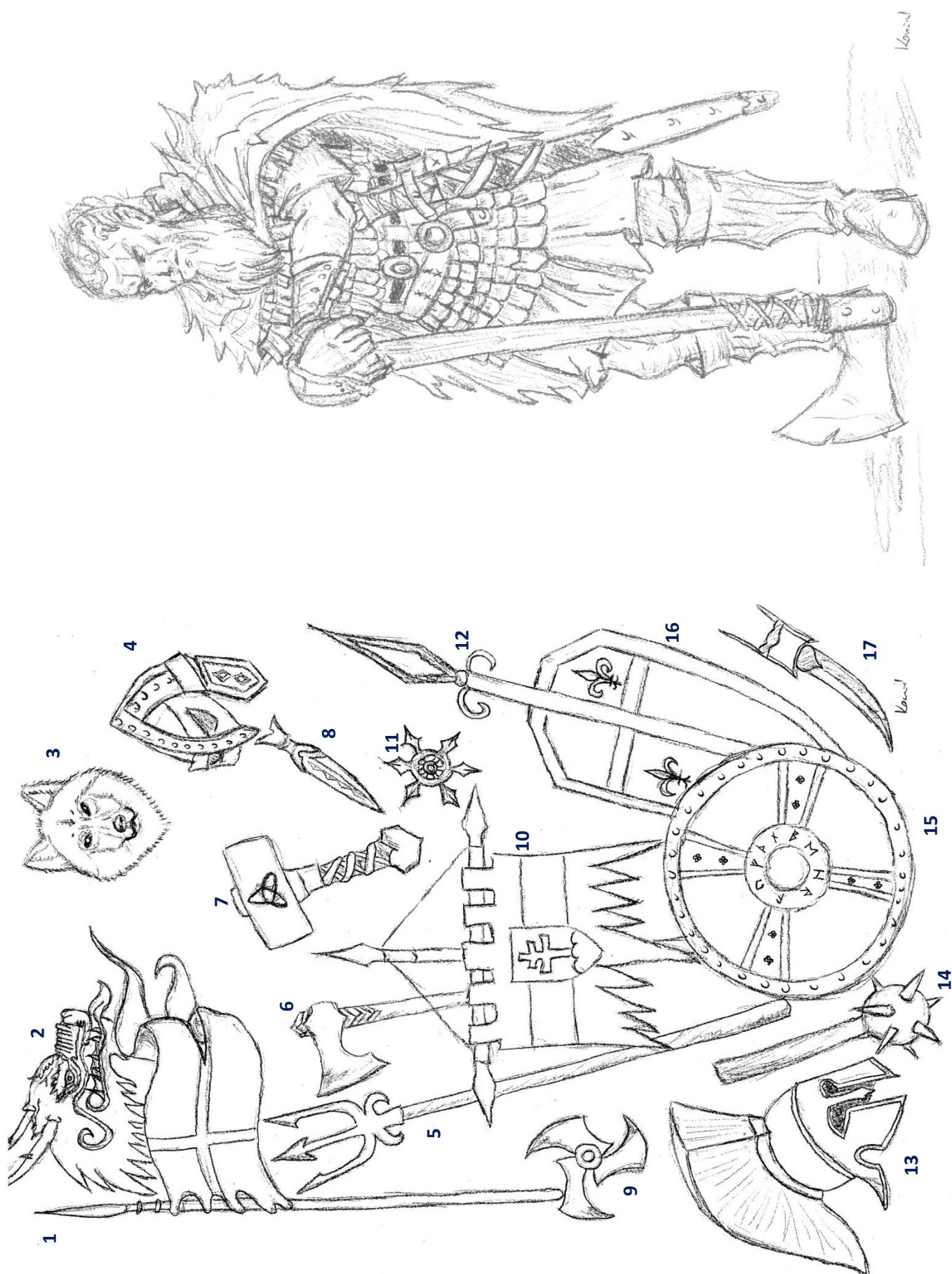
Ha nem nyomtatott feladatlapon dolgozol, akkor írd ide, mit hova rajzolnál!

78. item: megfelelő tárgyat választ, vagyis ezek közül: 1., 4., 7.

79. item: megfelelő helyre rajzolja/írja

53.	
54.	
55.	
56.	
57.	
58.	
59.	
60.	
61.	
62.	
63.	
64.	
65.	
66.	
67.	
68.	
69.	
70.	
71.	
72.	
73.	
74.	
75.	
76.	
77.	
78.	
79.	

Melléklet a Bod Péter Országos Könyvtárhasználati Verseny iskolai fordulójának feladatlapjához
2020/2021, 7-8. évf., iskolai forduló

4.

Az olvasószarok hiteles/ismeretterjesztő berendezéséhez több kell, mint egy jól megrajzolt viking. A többi kiegészítő is alapos utánajárást igényel, hogy bemutathasd a dán vikingek mindennapjait.

a) Például ki kell választani a játékokat, zenét, kóstolni való ételeket, felpróbálható ruhadarabokat (80.; pl.), megfogható használati tárgyakat, egy hátteret, amivel fényképezkedni lehet, színezőket korabeli dán híres emberekről, rejtvényeket... (80.) *Bármelyik, és csak 1 db aláhúzása*

1. Válassz a fenti felsorolásból egyet, aminek tervezésében részt veszel! Húzd alá, melyiket választod! Ez az **a)** feladat.
2. Keress hozzá forrásokat! Nyomtatottat, elektronikusát, rád bízunk, hogy melyiket. Az egyik adatait add meg a **b)** feladatban!
3. Mielőtt a tervezésbe kezdesz, értékeld a forrásaidat, hogy a választásod tudatos legyen, és a többieknek bizonyítani tudd, hogy a munka jó kezekben van, nem lesznek oda nem illő elemek. Ez a **c)** feladat.

b) Válassz ki egy forrást! Választhatsz olyat, amiről azt gondolod, biztosan minőségi, vagy olyat is, amiről azt gondolod, nem minőségi vagy olyat is, amiről még nem tudod.

Add meg a bibliográfiai adatait úgy, ahogyan egy forrásjegyzéken elhelyeznéd!

81. item: releváns forrás

Szerzőség: (82.) Cím. Alcím. (83.) megjelenési adatok pl.: Hely, Kiadó, vagy bennfoglaló mű adatai (84.) év. (85.)

Pl.1: Nieländer, Peter (82.): A vikingek. (83.) Bp., Scholar, (84.) 2014, (85.) 16 p.

Pl.2: Jeki Gabriella (82.): Nőies férfiak és férfias nők: nem genderek, hanem vikingek. (83.) In:

Gábor László (főszerk.): Origo., Bp., New Wave Media, (84.) 2017.12.27. (85.) URL:

<https://www.origo.hu/tudomany/20171227-az-asterix-sisakos-vikingkep-a-19-szazad-vegenek-termeke.html> Utolsó letöltés: 2020.12.20. (86.)

86. item: A forma, központosítás bibliográfiai hivatkozáshoz illő. Minden a dokumentumtípus azonosításához szükséges adat benne van, oda nem illőek nincsenek.

c) Végezd el a választott forrás értékelését a hitelesség szempontjából! Ebben segít az alábbi ábra. Jellemezd a forrást úgy, hogy az alábbi ábrára ráírod a konkrét jellemzőket! Három általad választott szövegdobozhoz húzzál/rajzolj újabb szövegdobozt, és abba írd a jellemzést rövid kifejezésekkel!

Az ábra értelmezésében, és az értékelésben segíthet az alábbi kézikönyv 154. ábrája, a IV/11.2.2.2. fejezetben: Dömsödy Andrea (szerk.): Információzz! De miért? Kérdések és válaszok az információ és a könyvtárak használatáról. Kezdők számára. Eger, EKE, URL:

https://www.komplexalapprogram.hu/tankonyv/informaciozz_de_miért_kezdo/lecke_05_011 Utolsó letöltés: 2020.12.07.

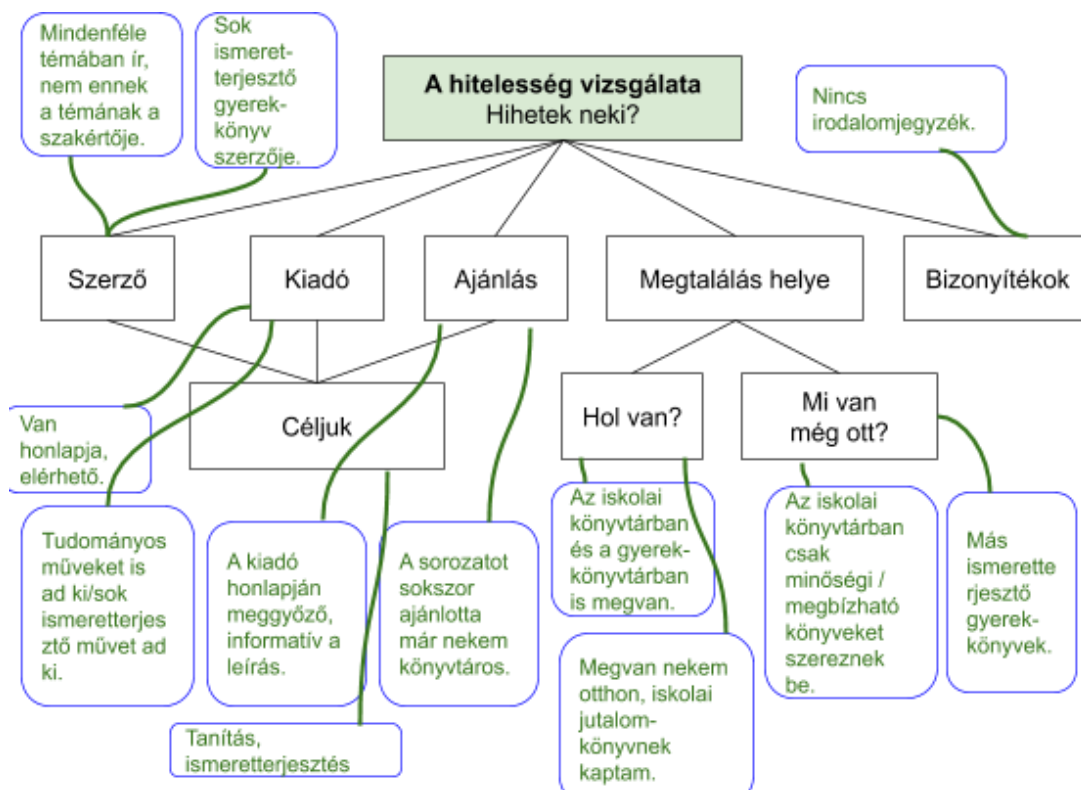
87-89. item: A hitelességről szóló, a választott műre valóban igaz jellemző. Jellemzőnként 1 itemre adható pont. Max. 3 jellemző pontozható.

90-92. item: A ráírt információt megfelelő szövegdobozhoz kapcsolja.

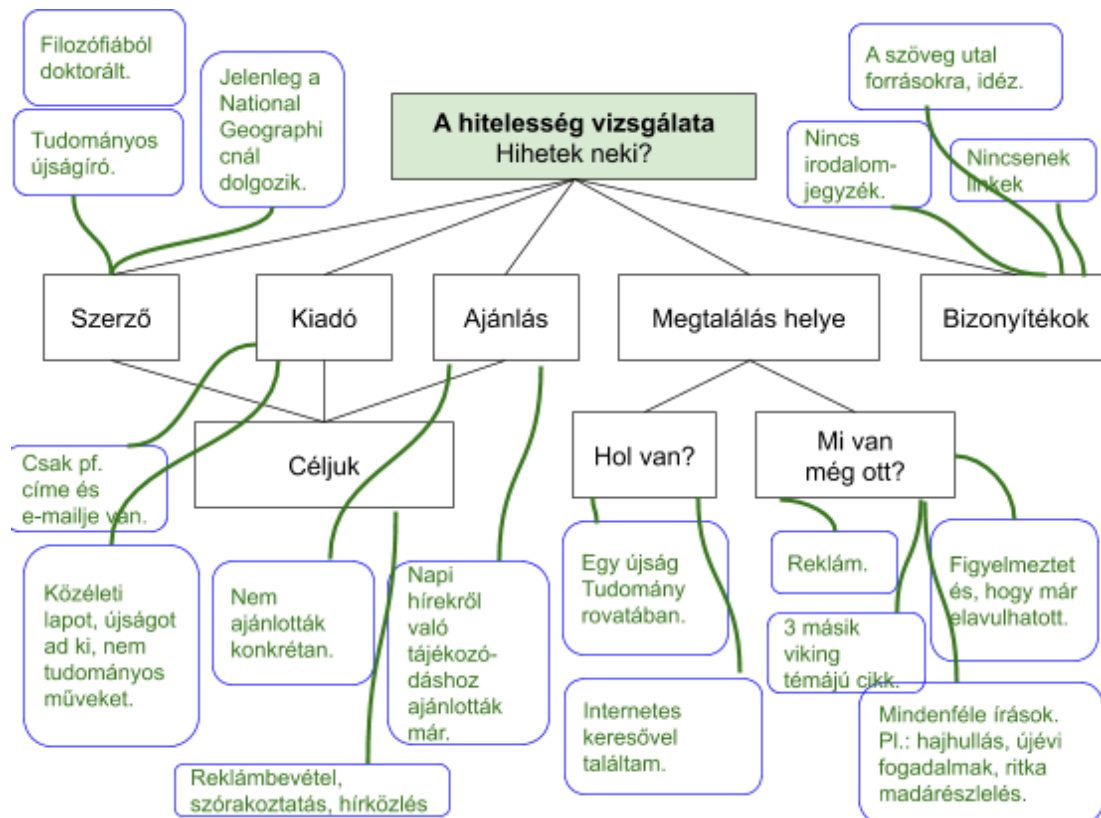
Itt két példát mutatunk be. Mindkettőben a feladatban kért 3-nál több lehetséges van, és nyílvánvalóan még számos elfogadható.

Pl.1:

80.	
81.	
82.	
83.	
84.	
85.	
86.	
87.	
88.	
89.	
90.	
91.	
92.	
93.	
94.	

Pl.2.:

d) Fogalmazd meg egy mondatban, hogy a választott forrás miért hiteles vagy miért nem!

93. item: A választott műről szóló az ábrán jelölteket részben vagy egészben mondatba foglaló.

94. item: Kimondja, hogy hiteles vagy nem, vagy megfogalmazza, hogy nem eldönthető/viszonylagos.

Köszönjük, hogy részt vesz a könyvtárhasználati tehetségfejlesztésben!